

Henryk Wilk

Od września 1927 r. proboszczem parafii fordońskiej mianowany został ks. Leon Gawin-Gostomski, gruntownie wykształcony teolog i doświadczony duszpasterz. Od marca tegoż roku, po okresie przygotowawczym, parafia rozpoczęła budowę obecnego kościoła w stylu neobarokowym. Mimo pogłębiającego się w państwie kryzysu gospodarczego prace budowlane szły w tempie godnym podziwu, a równolegle czyniono starania o wyposażenie świątyni. Starano się zapewnić wyposażenie na właściwym poziomie. Znaczną jego część w prezbiterium stanowiła fundacja ks. proboszcza. Trzeba podkreślić jego doskonałą znajomość sztuki sakralnej, która umożliwiła z właściwym znawstwem w zakresie stylu, kolorystyki i kompozycji, dokonywanie zakupów rzeźb i obrazów.

Ołtarz główny architektonicznie został zaprojektowany w stylu neobaroku przez architekta, autora projektu tej świątyni, Stefana Cybichowskiego z Poznania. Dwa ołtarze boczne zostały zaprojektowane i wykonane przez rzeźbiarza bydgoskiego Bronisława Kłobuckiego w jego pracowni. Ołtarz główny zdobił obraz Antoniego Michalaka przedstawiający „Zdjęcie z krzyża”. To monumentalne dzieło uznawane było w owym czasie, zgodnie przez artystę i krytyków, za najdoskonalsze w jego dotychczasowej twórczości malarskiej. Obraz został namalowany w 1926 r. Był prezentowany na wielu wystawach. W 1929 r. był pokazany na wystawie w Bydgoszczy i w tym samym roku został zakupiony przez ks. proboszcza. Umieszczono go w głównym ołtarzu. Niewątpliwie stanowił dzieło malarskie odbiegające od tradycyjnego stylu przedstawiania tej sceny biblijnej tak w formie jak i w wyrazie artystycznym. Już wtedy zaliczono go do dorobku malarstwa polskiego. Pamięta go doskonale nasza parafianka, pani Janina Ceglarska.

W 1936 lub w 1937 r. uznano, że obraz wymaga przeprowadzenia dodatkowych zabiegów konserwatorskich i z tych względów został przekazany do pracowni konserwatorskiej w Poznaniu. Prawdopodobnie była to pracownia malarza Henryka Jackowskiego założona w 1912 r. Malarz ten był przyjacielem Stefana Cybichowskiego – twórcy projektu kościoła fordońskiego. W pracowni malowano i konserwowano obrazy sakralne oraz wykonywano witraże. Z przerwami pracownia ta funkcjonowała do 1947 r. tj. do śmierci jej właściciela.

Przed poddaniem zabiegom konserwatorskim obraz wystawiono na wielkiej wystawie sztuki sakralnej, towarzyszącej Targom Poznańskim.

Miejsce w ołtarzu głównym naszego kościoła po obrazie „Zdjęcie z krzyża”, do czasu powrotu dzieła, wybito czerwonym suknem, na którym umieszczono czarny krzyż z wizerunkiem ukrzyżowanego. Powrotu obrazu do kościoła nie doczekał jego fundator ks. Leon Gawin-Gostomski, gdyż zmarł po wieloletniej chorobie w dniu 29 grudnia 1937 r. Po jego śmierci Dziennik Bydgoski napisał: „śp. ks. dziekan Gostomski nigdy nie wystawiający się na czoło ...był wzorem kapłana”. Zmarły proboszcz przekazał cały swój majątek kościołowi w Fordonie.

Tak prawdopodobnie wyglądał obraz w głównym ołtarzu.

(Opr. graf. Jerzy Rusiniak)

Obraz nie powrócił na swoje miejsce przed rozpoczęciem II wojny światowej, ani po jej zakończeniu. Nie powrócił do tej pory. Po wojnie wielu zainteresowanych tym dziełem sztuki zaangażowało się w jego poszukiwania. Członkowie rodziny Antoniego Michalaka odkryli, że obraz miał pojawić się w Fuldzie w Niemczech. Wszystkie wystawy prezentujące

dorobek artystyczny A. Michalaka pozbawione były prezentacji tego monumentalnego dzieła. Jego miejsce zajmował obraz namalowany przez artystę po 1930 roku jako jego kopia. Zdjęcie tego obrazu prezentujemy na sąsiedniej stronie.

W 1947 r. do ołtarza głównego w miejsce obrazu „Zdjęcie z krzyża” A. Michalaka, wstawiono obraz: Najświętszej Marii Panny w adoracji aniołów nad miastem, którego autorem był artysta malarz profesor Stanisław Wojciechowski z Poznania. Nad obrazem głównym umieszczono obraz bpa świętego Mikołaja z Miry - patrona kościoła, w stroju liturgicznym, w pozycji siedzącej, w otoczeniu dzieci – tego samego autora. Zachowano tym samym jednolitość stylu artystycznego w ołtarzu głównym. Poświęcenia ołtarza głównego dokonał ks. bp Kazimierz Józef Kowalski – Ordynariusz Diecezji Chełmińskiej w czasie wizytacji pasterskiej w dniu 22 czerwca 1947 r.

Pragniemy pobudzić pamięć sędziwych parafian i wspomnieć dzieło stanowiące część dorobku kultury sakralnej w Polsce.